

Verslag van de bijeenkomst van 28 oktober 2024 in Utrecht

Aanwezig: 14 deelnemers. Twee afmeldingen: Hans Buurmeester en Bathseba Luttjeboer, later bericht inzake Henk Janssen (opgenomen in ziekenhuis).

Onze voorzitter, Edward van 't Slot, opende de bijeenkomst met het lezen van de tekst 1 Corintiërs 4:7. Vervolgens ging hij voor in gebed met de tekst naar aanleiding van de petitie tegen de aanscherping van het asielbeleid. Hij verwelkomde in het bijzonder Steven van den Heuvel die zijn inauguratie van 23 september j.l. bij ons zou bespreken en toelichten. Teun Verduijn werd ook welkom geheten en deze gaf aan een proefdruk van zijn publicatie rond het Magnificat bij Luther en Dietrich Bonhoeffer bij zich te hebben. Hieraan zal via een mail en via de website bekendheid worden gegeven, met name ook hoe de uitgave is te bestellen. Hij zou ca. € 25,- gaan kosten. Hierna volgde een kennismakingsronde.

Om 11.00 uur begon Steven van den Heuvel met de presentatie naar aanleiding van zijn inaugurele rede. Aan de hand van een presentatie in PowerPoint nam hij de kernpunten van zijn rede door. Hij lichtte de hoofdpunten toe en gaf ook een verdieping daarvan weer. Hij verwees naar Thomas Halik. Uitgangspunt voor de rede was met name het hoofdstuk uit de Ethik 'De Geschiedenis en het Goede, versie 2'. Studenten stellen vragen inzake de sociologische kant van de vraag 'Wie is Jezus voor ons vandaag?'

Steven verwees ook naar het concept van Ubuntu, of zoals het in Malawi wordt genoemd, uMunthu.

Gutierrez (die vorige week is overleden) verwijst ook naar plaatsbekleding. Dat kom je ook tegen in 'Laudato si'. In de derde wereld is men vaak kritisch op het punt dat vanuit de Westerse wereld nu wordt aangegeven hoe men in de derde wereld 'zijn' milieuproblemen moet oplossen. Naar aanleiding van het punt 'Plaatsvervangend' bij Bonhoeffer in samenhang met het beheren in Canada van de populatie zeeotters door de Inuit en Métis ontstond een discussie of hier dan sprake is van 'plaatsvervangend' denken. In hoeverre werkt inheemse wijsheid als plaatsvervangend?

Ten aanzien van de 'concrete werkelijkheid' wees Steven op het boek van André Dumas, 'Dietrich Bonhoeffer, Une Théologie de Réalité'. Hij vond dit een kleine schatkist.

Hoe neem je je standpunt in? Is dat abstract of begin je bij jezelf? Vervolgens lichtte Steven het onderzoek naar de 'hoop' toe dat in 2020 werd uitgevoerd. Schuld op zich nemen kan vooral soteriologisch worden gezien.

De ethiek van de technologie stelde hij ook aan de orde, met als voorbeeld het nadenken over de voor- en tegens van elektrische auto's. Hoe kan ethisch denken een rol spelen bij het ontwikkelen van iets? Hij onderstreepte het belang van in een vroeg stadium ook de ethische bezwaren tegen dergelijke ontwikkelingen goed in het vizier te krijgen.

Als laatste onderdeel stelde Steven het begrip 'concrete beslissing' aan de orde. Hierbij werd onder andere middels de ethiek van Bavinck aan de orde gesteld. Deze werd herontdekt in het archief van Bavinck dat in de VU wordt bewaard.

De methode van het onderzoek is op basis van correlatie uitgevoerd, volgens de methode die Paul Tillich heeft uitgewerkt. Hierbij werd verwezen naar Calvijn.

Uit de hierop volgende discussie:

- Wie durft nu in Nederland publieke theologie te bedrijven? De namen werden genoemd van Erik Borgman, Stefan Paas en Rowan Williams.
- Steven lichtte toe dat er meerdere definities zijn van het begrip 'publieke theologie'. Hij lichtte toe wat hij er onder verstaat.
- Het gaat om verantwoordelijk handelen, om gerechtigheid, om de relatie tot de ander.
- 'De werkelijkheid van de wereld kan niet zonder God en God kan niet zonder de werkelijkheid van de wereld'
- Verantwoordelijkheid in vrijheid, maar evenzeer in gebondenheid aan de ander.
- Genoemd werd dat Petruschka Schaafsma onderzoek doet op het gebied van ethiek en theologie, en met name naar de functie van familie ethiek.
- Verder werd verwezen naar het werk dat Niels den Hertog in Apeldoorn verricht.

Van 12.35 uur tot 13.10 uur hadden we lunchpauze, waarin er veel onderling werd uitgewisseld.

Na de pauze kwamen eerst een paar zaken aan de orde:

- Edward vertelde dat hij tijdens een eerdere kleine pauze had gezien dat hij een mail had gekregen van de huisgenoot van Henk Janssen waarin stond dat Henk afgelopen nacht in het ziekenhuis was opgenomen. Henk had zich voorbereid op onze bijeenkomst maar kon er helaas dus niet bij zijn. Edward zal contact houden en zien wanneer er een gelegenheid is om alsnog afscheid van Henk te nemen.
- Vervolgens kwam de terugblik op de studiedag op 13 april in de Lutherse kerk in Woerden aan de orde. De dag was als erg mooi en inspirerend ervaren. De constatering was dat er vandaag geen nieuwe leden aanwezig

zijn. De oorzaak hiervan zal worden nagegaan. De teksten van de inleidingen zijn nog niet gepubliceerd. Na deze bijeenkomst zullen de inleiders hierover nader overleggen.

- Vooruitblik Nijmegen 2028. Edward was in september bij de Tagung in Duitsland geweest en heeft daar diverse contacten aan over gehouden. Hij heeft ook overlegd over de opzet en de nadere invulling van het congres in 2028. Gekozen is voor de data 6 t/m 10 juli 2028. Het is de bedoeling dat iemand vanuit de PthU de praktische uitvoering van het congres vorm gaat geven. Gevraagd wordt om mee te denken over mogelijke sprekers. Erik Borgman wordt genoemd, en ook werd de vraag gesteld of we om Ralf Frisch heen kunnen (niet voor een keynote).
- We bespraken de datum voor de volgende bijeenkomst en stelden die voorlopig op maandag 23 maart 2024. Mocht er uit de overleggen met studenten die in april bij de studiedag aanwezig waren andere wensen naar voren komen, dan kan het zijn dat de datum nog wijzigt. Het kan dan niet meer bij de TST, Edward ziet uit naar een nieuwe locatie (mogelijk de PThU).
- Gevraagd werd of wat de situatie is rond uitbreiding van het bestuur, met name met een theoloog erbij. Aangegeven werd dat tot heden er nog geen resultaat is geboekt. Als iemand een suggestie heeft dan is die van harte welkom. Uitbreiding heeft wel een hoge prioriteit.
- Andere zaken: Aad van Tilburg noemt de indrukwekkende documentaire van gisteren in Kruispunt over Alexej Navalny. Verder verwijst hij naar het boek 'Mit der Mut einer Frau', over het leven van Ruth von Kleist-Retzow.
- Wilken Veen wijst op bijeenkomsten van drie zaterdagmiddagen in de Muiderkerk in Amsterdam, begin 14.30 uur. De eerste is op zaterdag 2 november en heeft als thema 'De polarisatie voorbij'.
- Gevraagd wordt of wij 'iets' willen en moeten doen rond de verklaring vanuit de familie Bonhoeffer inzake hoe er in sommige kringen in de Verenigde Staten wordt omgegaan met het gedachtegoed van Dietrich Bonhoeffer. Bedoeld wordt de onjuiste denkvisie van Metaxas en hoe dat doorwerkt in kringen rond Trump. Edward zal met de voorzitter van het Duitse werkgezelschap overleggen of en hoe wij ons bij de verklaring kunnen aansluiten dan wel die ondersteunen. Er is vanuit het Amerikaanse werkgezelschap een andere tekst gepubliceerd.
- Teun Verduijn geeft aan dat hij bezig is met een onderzoek naar de invloed van het denken van Luther op dat van Dietrich Bonhoeffer.

Rond 13.30 uur bespraken we nog een paar laatste vragen die aan Steven waren gesteld. Hierna werd Steven bedankt voor zijn inleiding. Vervolgens

gingen we een gedeelte lezen uit de tekst 'Der Ort des Christus', blz. 194-200 uit de christologie-colleges van 1933.

We begonnen te lezen halverwege blz. 194 en hadden een erg goede bespreking, waarin ook heel goed uitkwam dat deze tekst prima paste bij de inleiding van vanmorgen. Een en ander leidde tot mooie gedachtewisselingen.

Om 15.00 uur werd de discussie afgerond. Daarna werd de bijeenkomst afgesloten.